

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Definitieve goedkeuring programmanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025

Bijlagen:

1. Programmanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025
2. Adviezen adviesraden (VARIO, SERV en Minaraad)
3. Overzicht van de adviezen en respectievelijke actiepunten

Samenvatting:

Het decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid bepaalt onder andere het beleidskader voor de Vlaamse industriële klimaattransitie.

Het Permanent Overlegorgaan, dat opvolging en advies geeft aan de uitvoering van het transitieprogramma 'Klimaatsprong', heeft een Ontwerpprogrammanota opgesteld met een looptijd tot en met 2025, met inbreng van een Klankbordgroep met brede maatschappelijke vertegenwoordiging. Deze Ontwerpprogrammanota kreeg een eerste principiële goedkeuring van de Vlaamse Regering op 3 februari 2023. In een volgende fase werden adviezen ingewonnen van de adviesraden Minaraad, SERV en VARIO.

Op basis hiervan werd de ontwerpprogrammanota aangepast. Deze wordt nu voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor een definitieve goedkeuring. Conform het decreet wordt de nota vervolgens meegedeeld aan het Vlaamse parlement.

1. SITUERING

Op 25 maart 2022 bekrachtigde de Vlaamse Regering het wijzigingsdecreet over de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. In het decreet werd onder andere het beleidskader voor de Vlaamse industriële klimaattransitie toegevoegd. Daarin wordt opgelegd aan de Vlaamse Regering om minstens één keer per legislatuur gebaseerd op brede raadpleging een programmanota goed te keuren en de finale versie mee te delen aan het Vlaams Parlement.

Het Permanent Overlegorgaan¹, dat opvolging en advies geeft aan de uitvoering van de 'Klimaat sprong', heeft een Ontwerpprogrammanota opgesteld met een looptijd tot en met 2025. Deze Ontwerpprogrammanota werd voorgelegd aan een Klankbordgroep² met brede maatschappelijke vertegenwoordiging en vervolgens bijgesteld door het Permanent Overlegorgaan op basis van de gemaakte opmerkingen en suggesties.

Deze bijgestelde versie kreeg een eerste principiële goedkeuring van de Vlaamse regering op 3 februari 2023. Nadien werd advies ingewonnen bij de adviesraden Minaraad, SERV en VARIO. Conform het decreet hadden de andere strategische adviesraden de nota ter kennisname gekregen. Op basis hiervan werd de ontwerpprogrammanota aangepast. Hij wordt nu voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor een definitieve goedkeuring. Na deze definitieve goedkeuring zal de nota conform het decreet aan het Vlaams Parlement worden meegedeeld.

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Regeerakkoord Vlaamse regering 2019-2024

- We werken samen met de industrie aan oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen. De klimaatuitdaging zetten we om in een economische opportuniteit. Het genomen engagement met betrekking tot de Moonshot "Vlaanderen CO2-neutraal" wordt gehonoreerd. We realiseren voor dit onderzoeksprogramma een decretaal kader dat rechtszekerheid kan bieden voor de lange termijn.
- De wereldwijde klimaatuitdaging waarvoor we staan, vraagt in de komende regeerperiode een ambitieus beleid met concrete maatregelen. (...) De omslag naar een klimaatneutrale samenleving kan maar bereikt worden door wereldwijde actie. Vlaanderen werkt volop aan haar eigen omslag naar een klimaatneutrale samenleving met duurzame economische groei en een realistisch transitiepad voor zijn burgers. We streven naar een vermindering van minstens 80% van de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen tegen 2050, met de ambitie om te evolueren naar volledige klimaatneutraliteit. Hiervoor willen we iedereen enthousiast maken en aanzetten om actief mee te werken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Beslissing van de Vlaamse Regering m.b.t. de bekrachtiging van het wijzigingsdecreet over de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid op 25 maart 2022.

Voorontwerp van programmanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie 2022-2025: VR 2023 0302 DOC.0110/1BIS

2. INHOUD

De Ontwerpprogrammanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025 werd voor een eerste principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering. Deze ontwerpnota werd voorgelegd aan een Klankbordgroep en aangepast op basis van de gemaakte opmerkingen en suggesties. Na de eerste principiële goedkeuring werd het advies ingewonnen van de adviesraden Minaraad, SERV en VARIO. In bijlage vindt men de ingewonnen adviezen van de adviesraden, de verwerking van de opmerkingen door het Permanent Overlegorgaan en de aangepaste programmanota. De in de bijlage geformuleerde antwoorden op de opmerkingen van de adviesraden worden onderschreven.

¹ Samenstelling van het Permanent Overlegorgaan staat op p.9 van de programmanota

² Samenstelling zie p.10 van de programmanota

De belangrijkste aanpassingen in de programmanota zelf betreffen:

- Het hoofdstuk: "Analyse van de huidige situatie, maatschappelijke ontwikkelingen, trends en risico's op het vlak van de industriële energie- en klimaattransitie" werd geactualiseerd aan de laatste stand van zaken
- voor de werking van de werkgroepen en het Permanent Overlegorgaan een verduidelijking dat het geen éénrichtingsverkeer, maar tweerichtingsverkeer betreft.
- Bij de aanbeveling vanuit de contextanalyse dat het beleidskader richting 2050 stabiel, haalbaar en coherent moet zijn, werd toegevoegd dat dit tevens effectief en kostenefficiënt dient te zijn.

De belangrijkste elementen van de programmanota worden hieronder samengevat.

- de eerste vijfjaarlijkse programmanota van de Vlaamse Regering van het transitieprogramma 'Klimaat sprong' is opgesteld om de industriële energie- en klimaattransitie op een coherente en beleidsdomeinoverschrijdende manier aan te pakken. Deze programmanota zal telkens worden geëvalueerd en geactualiseerd volgens de beleidscycli van de Vlaamse Regering. De eerste nota kent een looptijd tot en met 2025.
- Gebaseerd op de conclusies van een aantal recent uitgevoerde studies is er binnen de Vlaamse Regering een plan van aanpak uitgewerkt om de industriële energie- en klimaattransitie verder te bevorderen, gebaseerd op vijf werkpunten waaronder het 'opzetten van een beleidskader en overlegstructuur voor het industrieel transitieprogramma'. Vanwege het uitzonderlijk maatschappelijk belang is er gekozen voor een specifieke aanpak die aansluit bij een missiegericht innovatiebeleid. De transitie moet gebaseerd zijn op een sterke kennisbasis die gebouwd is op kwaliteitsvol basisonderzoek en op een gestructureerd overleg met alle stakeholders.
- Deze programmanota bouwt voort op de in 2019-2020 uitgevoerde studie 'Contextanalyse en roadmapstudie: Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm', en op de beleidsaanbevelingen die in 2022 verwerkt werden in een nota 'Voortraject beleidsimplementatie i.k.v. naar een koolstofcirculaire en CO₂-arme Vlaamse industrie'.
- Op basis van de conclusies en aanbevelingen omvat het plan van aanpak volgende vijf werkpunten:
 1. Opzetten van een beleidskader en overlegstructuur voor het industrieel transitieprogramma.
 2. Versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie.
 3. Nu nemen van de eerste stappen voor noodzakelijke basisinfrastructuur van de toekomst.
 4. Opbouwen van een economie rond alternatieve grondstoffen, brandstoffen en circulariteit, afgestemd op de industriële transitie.
 5. Blijven garanderen van competitieve en voldoende energie.

In uitvoering daarvan bevat de programmanota:

- organisatorische principes voor de werking van het permanent overlegorgaan, de werkgroepen daarvan en de klankbordgroep;
- pro forma de evaluatie van de vorige programmanota, die decretaal dient te gebeuren, maar voor deze eerste nota uiteraard nog niet mogelijk is;
- een analyse van de huidige situatie, maatschappelijke ontwikkelingen, trends en risico's op het vlak van de industriële energie- en klimaattransitie;
- lange- en middellangetermijnvisie en -doelstellingen;

- operationele kortetermijndoelstellingen en prioritaire beleidsopties en acties voor de lopende regeerperiode; daarbij worden er vier werkgroepen omschreven die zich respectievelijk richten op
 - transitie-instrumenten
 - plan van aanpak inzake infrastructuur
 - innovatie-instrumentarium
 - energie, waarbij vooral de terugkoppeling van de energiestudie 2050+ wordt bedoeld die reeds door VEKA en VLAIO is aanbesteed en door VEKA wordt gecoördineerd;
- het proces van opmaak van een nieuwe programmanota.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Er is geen weerslag van de beslissing op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De Inspecteur van Financiën bevestigde op basis van de eerste principiële versie dat er voor dit dossier geen begrotingsakkoord vereist is, zie bijlage 4 aan deze nota.

De uitvoering van de programmanota kan op termijn resulteren in een aantal adviezen, die in geval van uitvoering een weerslag kunnen hebben op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, maar de beslissingen om de adviezen uit te voeren zullen vooraf voorgelegd worden aan de Vlaamse regering.

De voorgestelde mogelijke beleidsinstrumenten in de programmanota vormen op geen enkele wijze een voorafname van mogelijk toekomstig beleid en de financiële weerslag daarvan op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Geen weerslag op het personeelsbestand.

5. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring door de Vlaamse regering zal de Programmanota meegedeeld worden aan het Vlaams Parlement.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- de Programmanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025 definitief goed te keuren.
- de Vlaamse minister bevoegd voor economie en innovatie te gelasten met het meedelen van de nota aan het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Jo BROUNS